

Procesja powstańców, która wyruszyła z Krakowa, zaraz po przejściu przez most na Wiśle znalazła się w zaborze austriackim. Tu natknęła się na oddziały wojska. Doszło do strzelaniny, padli zabici i marsz został rozpuścił. XIX-wieczna rycina przedstawia Edwarda Dembowskiego z szablą i krucyfiksem. Pragnął on odwołać się do uczuć religijnych ludności i tym sposobem zachęcić ją do udziału w powstaniu.

organizacji głosił emisariusz **Szymon Konarski**. W Wielkopolsce powołano Centralizację Poznańską – tajny komitet kierowany przez Karola Libelta.

Ruch spiskowy zaczął odradzać się również w Królestwie Polskim. W Warszawie z inicjatywy emigracyjnego Towarzystwa Demokratycznego Polskiego powstał **Związek Narodu Polskiego**, na którego czele stanęli zwolennicy socjalizmu utopijnego: **Henryk Kamiński** i **Edward Dembowski**. Działalność agitacyjną w duchu socjalistycznym wśród najniższych warstw społecznych prowadził ksiądz **Piotr Ściegienny**. Nawoływał on chłopów do walki o sprawiedliwość społeczną, polepszenie warunków życia a także niepodległość Polski.

■ Powstanie krakowskie

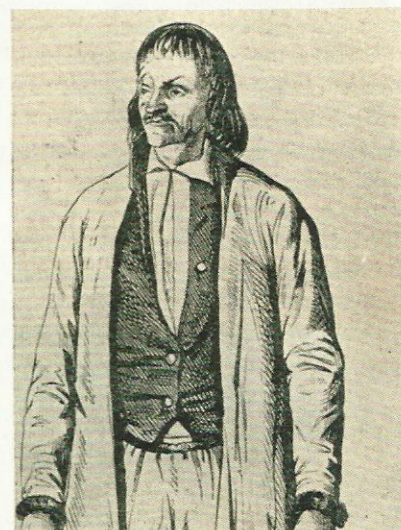
Wśród działaczy emigracyjnych powstała idea powstania narodowego skierowanego przeciwko trzem zaborcom. Przybywający na ziemie polskie emisariusze mieli ją wprowadzić w życie we współpracy z miejscowymi działaczami.

Plany zostały w niewielkim stopniu zrealizowane, ponieważ doszło do aresztowań spiskowców w zaborze pruskim i rosyjskim. Powstanie wybuchło w Krakowie w nocy z **21 na 22 lutego 1846 r.** Bez walki ustąpił z miasta niewielki oddział austriacki. Utworzono Rząd Narodowy, który wydał *Manifest do narodu polskiego*. W dokumencie ogłoszono równość wszystkich obywateli wobec prawa, nadanie chłopom użytkowanej ziemi na własność, zniesienie pańszczyzny oraz pomoc społeczną dla najuboższych mieszkańców miast. Starano się pozyskać do działań powstańczych chłopów, a gdy

zawiodły wszystkie metody, odwołano się do ich uczuć religijnych. Dowodzący powstańcami Edward Dembowski zorganizował wówczas procesję, na której czele wyruszył do Galicji, aby agitować wśród ludu za przystąpieniem do powstania. Procesja szybko natknęła się na wojsko, które ją ostrzelało i rozproszyło. Od kul zginął Dembowski. Widząc beznadziejność walki, powstańcy wycofali się do Prus i złożyli broń. Decyzją państw zaborczych w listopadzie 1846 r. Kraków wcielono do Cesarstwa Austriackiego.

■ Rabacja galicyjska

Powstanie w Galicji nie powiodło się przede wszystkim dlatego, że wrogo ustosunkowali się do niego chłopci. Propaganda powstańcza słabo docierała do biednego i nieoświeconego ludu. Za to urzędnicy austriaccy skutecznie przekonali chłopów, że

Jakub Szela po rabacji, gdy przestał być Austriakom potrzebny, został przez nich przesiedlony do przyznanego mu gospodarstwa na Bukowinie (obecnie część Rumunii).